

**VENDIM**  
**Nr.8, datë 24.3.2005**

**NË EMËR TË REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË**

Kolegjet e Bashkuara të Gjykatës së Lartë të përbërë nga:

|                   |         |
|-------------------|---------|
| Thimjo Kondi      | Kryetar |
| Zamir Poda        | Anëtar  |
| Kristaq Ngjela    | Anëtar  |
| Spiro Spiro       | Anëtar  |
| Perikli Zaharia   | Anëtar  |
| Agron A.Lamaj     | Anëtar  |
| Artan Hoxha       | Anëtar  |
| Ylvi Myrtja       | Anëtar  |
| Valentina Kondili | Anëtare |
| Vladimir Metani   | Anëtar  |
| Vladimir Bineri   | Anëtar  |
| Nikoleta Kita     | Anëtare |
| Evgjeni Sinojmeri | Anëtare |
| Irma Bala         | Anëtare |
| Shpresa Becaj     | Anëtare |
| Ardian Dvorani    | Anëtar  |

në seancën gjyqësore të datës 24.3.2005 morën në shqyrtim çështjen civile me palë:

**KËRKUESI: MANTHO KUKUMI**

Me OBJEKT: Rishikim i vendimit gjyqësor civil nr.1399, datë 17.12.1999 të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Durrës, lënë në fuqi me vendimin nr.169, datë 5.4.2000 të Gjykatës së Apelit Durrës. Baza ligjore: Nenet 494, pikat “d” dhe “e”, 496 e 498 të Kodit të Procedurës Civile.

**KOLEGJET E BASHKUARA TË GJYKATËS SË LARTË,**

pasi dëgjuan relatimin e çështjes nga gjyqtarët Thimjo Kondi e Ylvi Myrtja dhe pasi e biseduan atë në tërësi,

**VËREJNË:**

Kërkesa e kërkuarit Mantho Kukumi për rishikimin e vendimit civil nr.1399, datë 17.12.1999 të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Durrës, lënë në fuqi me vendimin nr.169, datë 5.4.2000 të Gjykatës së Apelit Durrës, nuk është e bazuar në ligj, prandaj nuk duhet të pranohet.

Me kërkesën e datës 16.2.2004, regjistruar në Gjykatën e Lartë më datën 24.2.2004, kërkuari Mantho Kukumi ka kërkuar rishikimin e vendimit nr.1399, datë 17.12.1999 të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Durrës, lënë në fuqi me vendimin nr.169, datë 5.4.2000 të Gjykatës së Apelit Durrës. Kërkuari ka pretenduar se vendimi që kërkon të rishikohet është bazuar në vendimin nr.487, datë 29.7.1999 të Komisionit të Pronave Durrës, i cili është prishur pjesërisht me vendimin nr.1638, datë 22.10.2002 të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Durrës, lënë në fuqi me vendimin nr.48, datë 4.2.2003 të Gjykatës së Apelit Durrës.

Kërkesën për rishikim kërkuari Mantho Kukumi e ka bazuar në nenin 494 pikat “d” dhe “e” të Kodit të Procedurës Civile.

Sipas nenit 494/pikat “d”, “e” të Kodit të Procedurës Civile,”.....*Pala e interesuar mund të kërkojë rishikimin e një vendimi që ka marrë formë të prerë, kur:*

.....

d) *Vendimi është bazuar në një vendim të gjykatës ose të një institucioni tjetër që më pas është prishur;*

e) *Vendimi është në kundërshtim të hapur me një vendim tjetër të formës së prerë të dhënë midis po atyre palëve, për të njëjtin objekt dhe për të njëjtin shkak”.*

Referimi në pikën “e” është tërësisht dhe dukshëm i gabuar, sepse në rastin në shqyrtim nuk kemi të bëjmë me dy vendime të formës së prerë për të njëjtën çështje, pra nuk kemi të bëjmë me “gjë të gjykuar”, që përbën shkak për rishikimin e vendimit të dytë.

Përsa i përket referimit në pikën “d” të nenit 494 të Kodit të Procedurës Civile, rrethanat e çështjes paraqiten si më poshtë:

Kërkuesi Mantho Kukumi, në respektim të një procedure ankandi për privatizim, me datë 23.11.1998 ka blerë nga dega e AKP-së Durrës ish-Agjencinë e Shpërndarjes së Lëndës së Drurit (ASHLD), me përbërje, vendosje dhe kufij të përcaktuar.

Më pas, me vendimin nr.487, datë 29.7.1999 të Komisionit të Pronave Durrës, trashëgimtarëve të ish-pronarëve Ballgjini u janë njohur e kthyer disa prona. Në këtë vendim, ndër të tjera, është vendosur që *“për objektet që janë ndërtuar në ish-pronën e pronarit (ASHLD, Nd.Hekurudhave, etj.), ata kanë të drejtën e parablerjes dhe në rast se kjo nuk mund të realizohet ata duhet të kompensohen sipas nenit 16/b të ligjit nr.7698, datë 15.4.1993”.*

Bazuar në këtë vendim të Komisionit të Pronave, trashëgimtarët Ballgjini kanë kërkuar konstatimin e pavlefshmërisë së kontratës së privatizimit, datë 23.11.1998. Gjykata e Rrethit Gjyqësor Durrës, me vendimin nr.1399, datë 17.12.1999, ka vendosur konstatimin pjesërisht të pavlefshme të kontratës së shitblerjes datë 23.11.1998 për pjesën e murit rrethues që ndodhet në pronën e paditësve Ballgjini. Gjykata e Apelit Durrës me vendimin e formës së prerë, nr.169, datë 5.4.2000 ka vendosur lënien në fuqi të vendimit të mësipërm me plotësimin e fjalëve *“me gjatësi 244 m. Kthimin e palëve në gjendjen e mëparshme për këtë pjesë të kontratës”.*

Në përfundim të gjykimit të një padie të ngritur prej Kontrollit të Lartë të Shtetit kundër trashëgimtarëve Ballgjini, Gjykata e Rrethit Gjyqësor Durrës, me vendimin nr.1638, datë 22.10.2002, ka vendosur anulimin pjesërisht të pikës 2 të vendimit nr.487, datë 29.7.1999 të KKK Pronave Durrës, duke njohur të drejtën e pronësisë së ish-pronarit Rakip Ballgjini për sipërfaqen prej 9625 m<sup>2</sup> e, për rrjedhojë, sipërfaqja e njohur nga Komisioni i Pronave në pikën 2 të këtij vendimi do të zbritet me 4050 m<sup>2</sup> më pak.

Kjo sipërfaqe që u është hequr trashëgimtarëve Ballgjini me këtë vendim (lënë në fuqi me vendimin nr.48, datë 4.2.2003 të Gjykatës së Apelit Durrës) shtrihet në truallin e ndërmarrjes ASHLD të privatizuar nga kërkuesi Mantho Kukumi.

Nëpërmjet vendimeve të mësipërme është provuar se trashëgimtarët Ballgjini i kanë paraqitur komisionit të pronave një planvendosje të pronës së tyre që nuk pasqyronte të vërtetën.

Nisur nga rrethanat e mësipërme, Kolegjet e Bashkuara të Gjykatës së Lartë, vërejnë se kërkesa për rishikimin e vendimit të formës së prerë e paraqitur nga kërkuesi Mantho Kukumi gjen mbështetje në pikën “d” të nenit 494 të Kodit të Procedurës Civile, por kjo kërkesë është paraqitur jashtë afatit prekluziv njëvjeçar të parashikuar në nenin 496 të Kodit të Procedurës Civile, në lidhje me nenin 445 të këtij Kodi.

Sipas nenit 445 të Kodit të Procedurës Civile, *“Ankimi në gjykatën e apelit, rekursi në Gjykatën e Lartë dhe rishikimi nuk mund të bëhen pasi ka kaluar një vit nga shpallja e vendimit. Kjo dispozitë nuk zbatohet kur pala në mungesë vërteton se nuk ka qenë në dijeni të procesit gjyqësor për shkak të pavlefshmërisë së njoftimeve.*

Në nenin 496 të Kodit të Procedurës Civile, të titulluar *“Afati i paraqitjes së kërkesës”, parashikohet se: “Kërkesa për rishikim mund të paraqitet brenda 30 ditëve nga dita që pala ka marrë dijeni për shkakun e rishikimit, por në çdo rast jo më vonë se një vit nga dita që ka lindur shkakun i rishikimit ...”.*

Neni 445 i Kodit të Procedurës Civile, që titullohet *“Prekluziviteti i ankimit”,* e lidh afatin 1-vjeçar të paraqitjes së kërkesës për rishikim me kohën e shpalljes së vendimit, ndërsa neni 496 e lidh afatin 1-vjeçar të paraqitjes së kërkesës për rishikim me ditën që ka lindur shkakun i rishikimit.

Nisur nga përmbajtja e dispozitave të mësipërme, të para këto në lidhje me dispozitat e tjera të titullit të tretë të pjesës së tretë të Kodit të Procedurës Civile (nenet 494-498), Kolegji Seleksionues i

Gjykatës së Lartë, me vendimin nr.57 Akti, datë 9.4.2004, ka vendosur dërgimin e çështjes për shqyrtim në Kolegjet e Bashkuara për t'u dhënë përgjigje pyetjeve të mëposhtme:

1. *Në rastet e paraqitjes së kërkesës për rishikim vendimi të formës së prerë, do të gjejë zbatim neni 445 apo 496 i Kodit të Procedurës Civile?*

2. *Fillimi i afatit do të jetë i njëjtë për të gjitha rastet e parashikuara në nenin 494 të Kodit të Procedurës Civile, apo do të jetë në varësi të kërkesave që shtron çdo rast i veçantë?*

Gjatë shqyrtimit të çështjes në Kolegjet e Bashkuara u shtrua për diskutim edhe pyetja nëse kërkesa për rishikimin e një vendimi të formës së prerë do të shqyrtohet nga Kolegji Civil në dhomë këshillimi, apo në seancë publike me pjesëmarrjen e palëve.

Për sa më lart, Kolegjet e Bashkuara të Gjykatës së Lartë arrijnë në konkluzionet e mëposhtme:

1. Mënyra e parashtrimit të pyetjes së parë, nëse në rastet e paraqitjes së kërkesës për rishikim të një vendimi të formës së prerë do të gjejë zbatim neni 445 apo neni 496 i Kodit të Procedurës Civile, të krijon idenë se këto dy dispozita rregullojnë problematika të ndryshme apo e rregullojnë të njëjtën problematikë në mënyra të ndryshme, d.m.th. i bien ndesh njëra- tjetrës duke krijuar një gjendje kontradiktore. Në të vërtetë nuk ka kontradiktë midis dy dispozitave, por ato plotësojnë njëra-tjetrën. Ligjvënësi e ka klasifikuar kërkesën për rishikim në mjetet për t'u ankuar ndaj vendimeve të gjykatave, krahas apelit dhe rekursit (neni 442 i Kodit të Procedurës Civile), si dhe ka përcaktuar të njëjtin afat prekluziv njëvjeçar për të tre llojet e ankimeve (neni 445 i Kodit të Procedurës Civile). Ky afat prekluziv (dekadencë) llogaritet nga momenti që është shpallur vendimi që ankimohet apo vendimi i formës së prerë që përmban shkakun e rishikimit sipas rasteve të parashikuara në nenin 494 të Kodit të Procedurës Civile. Rasti në shqyrtim parashikohet në pikën “d” të këtij neni që ka të bëjë me një vendim i cili është prishur më pas.

Vendimi i formës së prerë që kërkohet të rishikohet është bazuar në vendimin e komisionit të pronave, i cili është prishur më pas me vendim gjyqësor. Si datë e prishjes së vendimit të institucionit tjetër (komisionit të pronave) do të merret data kur ky vendim gjyqësor ka marrë formë të prerë (Vendimi i apelit nr.48 mban datën 4.2.2003). Kërkuesi Mantho Kukumi ka marrë dijeni për këtë vendim gjyqësor të formës së prerë që e përmban shkakun e rishikimit me datë 10.2.2004 dhe e ka depozituar kërkesën për rishikim me datë 24.2.2004, duke respektuar afatin 30-ditor nga dita e marrjes dijeni për shkakun e rishikimit, të parashikuar në nenin 496, në lidhje me nenin 444/2 të këtij Kodi. Megjithatë, kërkesa për rishikim është e papranueshme sepse është jashtë afatit prekluziv njëvjeçar nga data e shpalljes së vendimit që përmban shkakun e rishikimit.

Si përfundim, në rastet e paraqitjes së kërkesës për rishikimin e një vendimi të formës së prerë, neni 445 i Kodit të Procedurës Civile duhet të zbatohet në harmoni me nenin 496 të këtij Kodi përsa i përket afatit prekluziv njëvjeçar, për pasojë, paraqitja e kërkesës tej këtij afati e bën atë të papranueshme.

2. Sipas nenit 444/2 të Kodit të Procedurës Civile “Afati për të ushtruar kërkesën për rishikim fillon nga dita kur janë zbuluar rrethanat për të cilat bëjnë fjalë dispozitat përkatëse”.

Neni i sipërcituar bën një referim të përgjithshëm “në dispozitat përkatëse”. Këto “dispozita përkatëse” përfshihen në nenet 494, 495 dhe 496 të Kodit të Procedurës Civile.

Faktet apo rrethanat që përbëjnë shkak rishikimi përcaktohen në mënyrë taksative në nenin 494 të Kodit të Procedurës Civile. Me përjashtim të pikës “a”, sipas parashikimeve të pikave “b”, “c”, “ç”, “d” dhe “e” të nenit 494, në lidhje me nenin 495 të këtij Kodi, shkakun e rishikimit e përbën, si rregull, një vendim gjyqësor i formës së prerë, penal ose civil. Për rastin e parashikuar në pikën “d” të nenit 494, shkakun e rishikimit mund ta përbëjë një vendim gjyqësor që ka prishur një vendim të mëparshëm gjyqësor apo të ndonjë institucioni tjetër, ose një vendim i një institucioni që ka prishur, sipas kompetencave që i jep ligji, një vendim të mëparshëm të tij apo një vendim të mëparshëm të një institucioni tjetër. Në këto raste, vendimi që priset duhet të ketë përbërë bazën e vendimit që kërkohet të rishikohet.

Pavarësisht nga shkakun e rishikimit, fillimi i afatit 30-ditor nga dita e marrjes dijeni për të, si dhe i afatit njëvjeçar nga dita që ka lindur shkakun e rishikimit, është i njëjtë për të gjitha rastet që përbëjnë shkak rishikimi të një vendimi gjyqësor të formës së prerë.

Këto afate, duke qënë afate prekluzive (dekadence), nuk mund të pezullohen, të ndërpriten apo të rivendosen.

Nga sa parashirohen më lart lidhur me afatet prekluzive për ushtrimin e kërkesës për

rishikimin e një vendimi të formës së prerë, përjashtim përbën vetëm rasti i parashikuar në pikën “e” të nenit 494 të Kodit të Procedurës Civile. Ndesheimi me dy vendime të formës së prerë që janë dhënë midis të njëjtave palë, për të njëjtin shkak dhe me të njëjtin objekt, d.m.th. vendimi i parë përbën “gjë të gjykuar”.

Në këtë rast vendimi i mëparshëm që ka marrë formë të prerë përbën shkak rishikimi për vendimin e formës së prerë të dhënë më pas. Në zbatim të nenit 498/2 të Kodit të Procedurës Civile, Gjykata e Lartë kur pranon kërkesën për rishikim për shkakun e “gjësë së gjykuar” vendos vetëm prishjen e vendimit të dytë.

Neni 445 i Kodit të Procedurës Civile, që parashikon afatin prekluziv njëvjeçar nga shpallja e vendimit, në fjalinë e dytë parashikon se “Kjo dispozitë nuk zbatohet kur pala në mungesë vërteton se nuk ka qenë në dijeni të procesit gjyqësor për shkak të pavlefshmërisë së njoftimeve”. Shtrohet pyetja nëse kërkuksi Mantho Kukumi përfiton nga klauzola e mësipërme. Kolegjet e Bashkuara arrijnë në përfundimin që ai nuk mund të përfitojë prej saj sepse ai nuk ka qenë palë dhe nuk mund të ishte palë në gjykimin e zhvilluar midis Kontrollit të Lartë të Shtetit dhe trashëgimtarëve Ballgjini e Komisionit të Pronave. Ai nuk legjitimohej në këtë gjykim si ndërhyrës kryesor (n.189), si ndërhyrës dytësor (n.191) as mund të thirrej si person i tretë nga ndonjëra prej palëve (neni 192 i Kodit të Procedurës Civile). Gjithashtu, thirrja e tij si person i interesuar sipas nenit 193 të Kodit të Procedurës Civile nuk përbënte detyrim për gjykatën, sepse thirrjen në proces kjo dispozitë e lë në çmim të gjykatës. Duke qenë se thirrja sipas kësaj dispozite është fakultative, mosthirrja nuk mund të konsiderohet si pavlefshme njëoftimi të palës në mungesë në kuptim të nenit 445 të Kodit të Procedurës Civile.

Gjithashtu, rishikimi i vendimit të formës së prerë nuk është mundësia e vetme për kërkuksin Mantho Kukumi për të rifituar të drejtën e tij të privatizimit të objektit në fjalë.

Vendimi i Komisionit të Pronave që përmbante shkakun e pavlefshmërisë absolute të pjesshme të kontratës së privatizimit të objektit nga kërkuksi Mantho Kukumi, duke u ndryshuar me vendim gjyqësor të formës së prerë nuk e përmban me këtë shkak pavlefshmërie. Për rrjedhojë, të dyja palët në kontratë, që janë blerësi Mantho Kukumi dhe shitësi AKP nuk kanë më asnjë pengesë ligjore të rivendosin gjendjen e marrëdhënies së tyre kontraktore, ashtu siç ka qenë para së të lindte shkak i pavlefshmërisë, që ishte vendimi i Komisionit të Pronave i dhënë në favor të trashëgimtarëve Ballgjini.

3. Përsa i përket pyetjes së tretë, nëse kërkesa për rishikim duhet të shqyrtohet nga Kolegji Civil në dhomë këshillimi apo në seancë publike me pjesëmarrjen e palëve, Kolegjet e Bashkuara të Gjykatës së Lartë konkludojnë si më poshtë:

Kërkesa për rishikimin e një vendimi gjyqësor të formës së prerë konsiderohet sipas Kodit të Procedurës Civile si një mjet i posaçëm dhe i jashtëzakonshëm ankimi, krahas apelit dhe rekursit, që janë mjetet e zakonshme të ankimit.

Ndërsa nëpërmjet ushtrimit të dy mjeteve të zakonshme të ankimit ndaj një vendimi gjyqësor në një gjykatë më të lartë, parashatrohen shkaqe që kanë të bëjnë me përmbajtjen e çështjes, nëpërmjet kërkesës për rishikim parashatrohen vetëm faktet apo rrethanat që, sipas nenit 494 të Kodit të Procedurës Civile, përbëjnë shkaqe ligjore për rishikimin e një vendimi të formës së prerë.

Ndërsa kur shqyrtohet një apel apo një rekurs gjykata më e lartë, respektivisht, gjykata e apelit apo Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë, shqyrtojnë themelin e çështjes dhe konkludojnë për bazueshmërinë e vendimit të kundërshtuar, kur shqyrtohet një kërkesë rishikimi Kolegji Civil vetëm vlerëson nëse kërkesa për rishikim i referohet dhe është e mbështetur në një nga rastet e përcaktuara në nenin 494 të Kodit të Procedurës Civile, si dhe nëse është bërë nga pala që e ka këtë të drejtë (neni 498 i Kodit të Procedurës Civile). Pra, kur shqyrton kërkesën për rishikim, Kolegji Civil nuk i hyn vlerësimit të bazueshmërisë së vendimit që kërkohet të rishikohet, por vetëm vlerëson nëse ka shkaqe “për të hapur rrugën” për një gjykim të ri të çështjes nga e para. Kur vendoset që kërkesa për rishikim të pranohet, Kolegji Civil nuk shprehet për pabazueshmërinë apo paligjshmërinë e vendimit, por e prish atë për shkak të vënies në dyshim të tij për një nga shkaqet e reja të krijuara pas marrjes formë të prerë të vendimit, i cili kërkohet të rishikohet. Nisur nga argumentimi i mësipërm, mospjesëmarrja e palëve, nuk cenon të drejtën e tyre për një proces të rregullt gjyqësor, në themel të së cilës qëndron dhënia e mundësive të barabarta të gjitha palëve për t’u dëgjuar e për t’u mbrojtur.

Respektimi i parimit kushtetues të procesit të rregullt gjyqësor zë fill në momentin që fillon gjykimi i çështjes nga e para, pas prishjes së vendimit dhe dërgimit të çështjes gjykatës kompetente.

Në të kundërt, po të pranohej thirrja e palëve dhe pjesëmarrja e tyre gjatë shqyrtimit të

kërkesës për rishikim nga Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë, dashur pa dashur do të impononte debatin midis palëve, hyrjen e tyre dhe të gjykatës në vlerësimin e problemeve që kanë të bëjnë me themelin dhe bazueshmërinë e çështjes ose, sidoqoftë, në një vlerësim më të thellë se sa thjesht vlerësimi i ekzistencës ose jo të shkakut të rishikimit.

Neni 498 i Kodit të Procedurës Civile nuk e parashikon në mënyrë të shprehur shqyrtimin e kërkesës për rishikim në dhomën e këshillimit pa pjesëmarrjen e palëve, siç parashikonte kjo dispozitë para ndryshimit dhe neni 499 para shfuqizimit. Gjithsesi, qëllimi i ligjvënësit nuk ka qenë ndryshimi i mënyrës së shqyrtimit të kërkesës për rishikim, por vetëm transferimi i kompetencës nga gjykata që ka dhënë vendimin, që kërkohet të rishikohet në Gjykatën e Lartë. Në arsyetimin e mësipërm shtohet edhe fakti që dispozita e pandryshuar e nenit 499 të Kodit të Procedurës Civile parashikonte që rishikimi i vendimit të formës së prerë bëhej nga gjykata e shkallës së parë në dhomë këshillimi dhe jo në seancë gjyqësore publike. Edhe kjo gjykatë nga pikëpamja ligjore vlerësonte, si edhe sot Gjykata e Lartë, nëse ekzistonte ose jo shkak për rishikim dhe vendoste lidhur me kërkesën. Kur një procedurë e tillë i ishte përcaktuar gjykatës së shkallës së parë, tregon se vullneti i ligjvënësit nuk ka ndryshuar kur të njëjtën kompetencë (vlerësimin e kërkesës për rishikim) ia ka dhënë Gjykatës së Lartë.

Si përfundim, Kolegjet e Bashkuara të Gjykatës së Lartë konkludojnë se ***kërkesa për rishikimin e një vendimi civil të formës së prerë shqyrtohet nga Kolegji Civil në dhomën e këshillimit pa pjesëmarrjen e palëve.***

#### PËR KËTO ARSYE,

Kolegjet e Bashkuara të Gjykatës së Lartë, në bazë të nenit 498 të Kodit të Procedurës Civile dhe të nenit 14/c të ligjit nr.8588, datë 15.3.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës së Lartë të Republikës së Shqipërisë”,

#### VENDOSËN:

- Mospranimin e kërkesës së kërkuesit Mantho Kukumi për rishikimin e vendimit nr.1399, datë 17.12.1999 të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Durrës, lënë në fuqi me vendimin nr.169, datë 5.4.2000 të Gjykatës së Apelit Durrës.

- Njësimin e praktikës gjyqësore sipas arsyetimit të mësipërm.

Një kopje e vendimit dërgohet për botim në Fletoren Zyrtare.